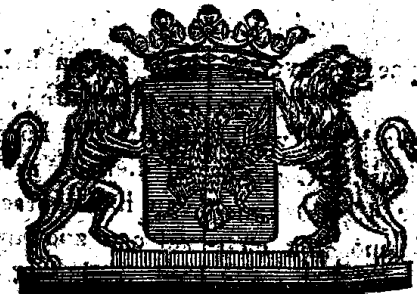


Dingsdag

den 1 October.



Deze Courant, die geregeld 3 maal in de week wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Donderdag en Zaterdag, is, voor den prijs van 12 in het jaar, bij alle Boekverkoopers en Postkantoren in het gehele Rijk te bekomen. — Voor Buitengewone Couranten of Bijlagen wordt den geshouwerden niets afzonderlijk in rekening gebracht.

FRANKFORT, den 26<sup>sten</sup> September

Uit Praag wordt den 21<sup>sten</sup> September het volgende geschreven: «Zijne Majesteit de Keizer van Rusland heeft eergisteren morgen bij Jung-Bunghu het zegende regiment husaren, tot welks commandeur hoogst bekende luitenant is, in vergenschoon genomen. Het regiment werd aan zijnen nieuwen keizerlijken chef voorgesteld en voerde verscheidene evoluties voor Z. M. uit. Hoogstdezelve droeg de uniform van kolonel des regements. Op het einde der revue kwamen Hunne Majesteiten de Keizer en de Keizerin van Oostenrijk, vergezeld van de overige hooge gasten, op het exercitie-plein aan en werden door Zijne Majesteit den Keizer van Rusland ontvangen; terwijl vervolgens het regiment, door den Keizer zekken aangevoerd, met halve eskadrons voor de hooge personen deelde. — Den volgenden nacht om 12 uur heeft de Keizer met zijn gevolg Munchengrätz verlaten, en is den 20<sup>sten</sup> des morgens om 9 uur over de Boheemsche grenzen gegaan in de rigting naar Schweidnitz. Hunne Majesteiten de Keizer en Keizerin van Oostenrijk hebben hunne verdere reis door Bohemen over Gitschin naar Königgrätz aangenomen den 20<sup>sten</sup> des morgens om zeven uur. Omstreeks dat uur hebben ook de groothertog en de groothertogin van Saksen-Weimar Munchengrätz verlaten.

— De bijeenkomst van Keizer Nikolaas met Keizer Frans te Munchengrätz heeft acht dagen geduurd. Volgens een schrijven van de Boheemsche grenzen, stemmen alle berigten daarin overeen, dat de monarchen, in weerwil van het verschil in ouderdom, elkanderen spoedig lief gekregen, en de ondubbelzinnigste bewijzen van innige toegenegenheid en vertrouwen gegeven hebben. Over den inhoud en de gevolgen der besluiten, te Munchengrätz genomen, zijn zulke tegenstrijdige en deels ook ongezonde geruchten in omloop, dat men duidelijk ziet, dat nog aan geen ongeroepen de openbaring is te beurt gevallen. Behalve de vertrouwelijke conferentien, hebben er slechts twee hoofdzittingen der vereenigde Oostenrijksche en Russische kabinetten plaats gehad.

De prins van Meiternich wordt binnen weinige dagen te Weenen verwacht.

— Den 23<sup>sten</sup> dezer zijn er verscheidene rijtuigen met Franschen door Würzburg gekomen. Het waren meest jonge lieden, die er goed uitzagen, tusschen de 20 en 30 jaren oud. Zoo als men uit sommige hunner gesprekken meende te moeten afleiden, waren het Karlisten, die zich naar Praag begaven, om Prins Hendrik (den hertog van Bordeaux) hunne hulpe toe te brengen.

— De Courant van Venetie meldt, dat in het laatst van Augustus te Ancona eenige personen zijn in hechtenis genomen. Volgens sommigen zijn het leden van het verbond van het Jonge Italië; volgens anderen hebben zij zich aan eene zamenzwering tegen het gouvernement schuldig gemaakt; volgens nog anderen hebben zij een komplot tegen het Fransche garnizoen van Ancona gesmeed.

— Het bondgenootschappelijke bewind van Zwitserland heeft aan de Zwitsersche staatsgezanten eenen rondgaanden brief doen toekomen, ten einde, ter voorkoming van verkeerde beoordeelingen, de jongste handelingen van den landdag ten opzichte der kantons Schwijtz, Bazel en Neuenburg in het ware licht te stellen.

— Berigten uit Konstantinopel, van den 5<sup>den</sup> September, melden het volgende: «Sedert eenige dagen hebben er verscheidene vergaderingen van den divan plaats gehad, na afloop van welke de tolk der Porte zich telkens naar het Fransche en Engelsche gezantschapshotel begaf. Men leidt hieruit af, dat er gewichtige onderhandelingen met deze beide mogendheden plaats hebben, waaromtrent echter tot dus verre de grootste geheimhouding wordt in acht genomen. De Russische gezant schijnt ook op de menigvuldige conferentien van den reis-effendi met de vertegenwoordigers van Frankrijk en Engeland zeer opmerkzaam te zijn.

Over de oorzaak dezer beweging in de diplomatie te Konstantinopel loopen verschillende geruchten. Onder anderen wil men weten, dat de kabinetten van Parijs en Londen van hunnen kant eene overeenkomst met de Porte willen sluiten, die als tegenstuk van het Russische alliantie-traktaat zou gelden en voornamelijk ten doel zou hebben, om de onschendbaarheid van het Turksche grondgebied in zijnen tegenwoordigen

omvang te verzekeren. In den grond zou zoodanige overeenkomst geen ander oogmerk hebben, dan om den invloed van Rusland te Konstantinopel te verzwakken. Intusschen merkt men op, dat de Sultan zijn vertrouwen in Rusland blijft stellen, en dat, zoo lang het van hem afhangt, niets zal gedaan worden, wat Rusland zou kunnen mishagen. Sedert de jongste gebeurtenissen schijnt hem wijders de Fransche staatkunde verdacht voor te komen en beschouwt hij dezelve als gerigt op de bevordering der plannen van den Onder-Koning van Egypte.

Van den 28<sup>sten</sup> September.

Brieven uit Konstantinopel, van den 31<sup>sten</sup> Augustus, te Korfu en Triest ontvangen, en reestreeks van daar, d. d. 6 September, melden eenstemmig, dat in de Turksche hoofdstad op nieuw een vreeselijke brand heeft gewoed. Dezelve is den 30<sup>sten</sup> Augustus, ten gevolge van voortdurende brandstichtingen, uitgebarsten en heeft een duizendtal huizen in den asch gelegd, alsmede de molens, waardoor Konstantinopel van meel wordt voorzien. Ten gevolge hiervan is er schaarschte van levensmiddelen ontstaan.

— Gedurende de laatste dagen van zijn verblijf te Munchengrätz heeft Z. M. de Keizer van Rusland aan onderscheidene personen ridderordes verleend en geschenken uitgedeeld.

— Hunne Majesteiten de Koning en de Koningin van Beieren zullen zich naar Linz begeven, om bij Hunne Majesteiten den Keizer en de Keizerin van Oostenrijk een bezoek af te leggen.

— De tweede kamer van het groothertogdom Hessen heeft met 26 tegen 13 stemmen goedgevonden om te volharden bij haar besluit tot het aanbieden van een adres over de bezetting van Rödelheim door Pruisische troepen. De eerste kamer heeft het voorstel tot zoodanig adres verworpen.

— Wegens de jongste zamenzwering in Piëmont, zijn 67 personen in hechtenis genomen. Er zijn er 32 ter dood veroordeeld en 12 daarvan gerigt, terwijl 9 van hen verzachting van straf verkregen, ten gevolge van gewichtige ontdekkingen, door hen gedaan; 11 zijn er bij verstek veroordeeld. Tegen twee schuldigen is het vonnis van levenslange gevangenis uitgesproken; 28 andere werden tot eenige jaren galeistraaf veroordeeld; 5 zijn er vrijgesproken.

BERLYN, den 25<sup>sten</sup> September.

Zijne Exc. de Russische vice-kanselier en minister van buitenlandsche zaken, de graaf van Nesselrode, is alhier aangekomen.

— Keizer Nicolaas heeft den 19<sup>den</sup> dezer Munchengrätz verlaten en de terugreis naar Petersburg over land aangenomen. De reis gaat over Breslau, op de Poolsche grenzen. Het is nog onzeker of de Keizer Warschau zal aandoen. Daar Z. M. tijdens zijn verblijf te Munchengrätz een bijzonder welgevallen betoonde in het regiment husaren, hetwelk bij de manoeuvres aldaar tegenwoordig was en zich door zijne fraaije houding onderscheidde, heeft Keizer Frans hem tot commandeur van hetzelfde benoemd. Ook heeft de Russische monarch van den Oostenrijkschen Keizer het grootkruis der orde van St. Stephanus aangenomen.

LONDEN, den 27<sup>sten</sup> September.

De Pruisische en Belgische ministers, en de generaal Goblet, de Belgische speciale minister, hadden gisteren namiddag eene bijeenkomst met lord Palmerston, op het departement van buitenlandsche zaken.

De heer Dedel, de Nederlandsche speciale minister, heeft gisteren met zijnen broeder eenige vreemde ministers bezocht.

Men heeft geene nadere tijdingen uit Portugal. Een der dagbladen beweert thans, dat er geene voorstellen tot schikking door don Miguel zijn gedaan, maar wel namens don Pedro, door lord William Russel, den Engelschen gezant bij het hof van Portugal. Van wege don Miguel zou daarop voorgesteld zijn, op welken voet hij aan don Pedro den vrijen aftogt zou toestaan. Er zijn mede geene omstandigheden bekend, die dit bericht waarschijnlijk maken.

— Den 24<sup>sten</sup> is prins Talleyrand en de hertogin de Dino, vergezeld van hare dochter, mevrouw Perigord, van het hôtel der Fransche ambassade naar Frankrijk vertrokken. Het afdanken van veertien honden, het verkoopen van al de paarden en andere manieren door

algemeen vermoeden, dat de prins afgezant op geene spoedige wederkomst rekent.

— De agenten van donna Maria zijn in de afgelopen week zeer werkzaam geweest met het werven van recruten voor hare dienst. Gezegde agenten hebben een contract van leverantie gesloten voor 15,000 musketten, 5000 pistolen en 10,000 sabels; welke zoo spoedig mogelijk naar Lissabon zullen ingescheept worden.

— De Jamaica pakket heeft berichten tot den 5den dezer medegebragt, volgens welke het bleek, dat de gémancipeerde slaven in sommige kerspelen reeds begonnen zijn met den landbouw te veronachtzamen, om het verkeerde begrip, dat zij, vrij zijnde, konden gaan, waar zij verkozen en doen wat zij wilden. Het is te wenschen, dat de planters het geluk mogen hebben, om hun het verkeerde hunner handelwijze te doen inzien en tot het bebouwen hunner landen terug te brengen: het is anders te vreezen, dat gebrek en behoefte de noodlottige gevolgen hunner weerspannigheid zullen zijn.

De Jamaica berichten van den 4den dezer, behelst het treurige bericht van den in de nabijheid van Carthagena wreedaardig vermoorden kolonel Woodbine, benevens zijne vrouw en zoon. Hij bewoonde op eenen korten afstand van gezegde stad, een klein landgoed, en was een ijverig voorstander van Bolivar, hetgeen hem juist den haat zijner vijanden op den hals haalde. Eenige personen zijn op vermoeden gevangen genomen, en het is te hopen, dat de schuldigen aan deze gruwelijke misdaad spoedig ontdekt en naar de gestrengheid der wetten zullen gestraft worden.

PARYS, den 25sten September.

Door het ministerie van oorlog is aar al de generaals, dezer dagen benoemd tot het kommando van militaire divisien, order gezonden, om zich vóór den 1sten October op hunnen post te doen bevinden.

— De Gazette de Metz zegt, dat de onderscheidene commissien, die naar Praag vertrokken om Hendrik V met zijne meerderjarigheid geluk te wenschen, ook geschenken voor dien jongen vorst mede nemen, als van de stad Caen eenen prachtigen degen, met het devies: *Souviens toi de qui tu es fils.* (Bedenk wiens zoon gij zijt); de heer Raymond zal dat geschenk overhandigen. De Karlisten van Parijs zenden een fraaijen degen met het opschrift: *Ventre Saint Gris.* Nog worden hem van wege de Parijzenaren aangeboden: een paar sporen met de woorden er op gegraveerd: *Voorwaarts! Voorwaarts! Frankrijk! Frankrijk!* De heer de Larey zal, namens de stad Alais, ten geschenke geven een paar pistolen, rijk versierd, met het opschrift: *Fontenoy, Austerlitz, Algiers.* De heer de Rochemore is gelast, om, namens de stad Nimes, aan Hendrik V een sabel met het opschrift: *Jubente patria comitante ferro,* dat is: *Dat dit zwaard u geleide, wanneer het vaderland het gebiedt.* De burggraaf W... zal, namens de stad Dieppe, overreiken een ijvoor standbeeld van Hendrik IV. — De stad Toulouse heeft zekere attributen gezonden, die wij — zegt dat dagblad — zouden noemen zoo de drukpers vrij was.

— Sedert eenige dagen is de cholera weder in deze hoofdstad ontstaan; vooral heerscht die plaag in onze hospitalen.

GRAVENHAGE den 29sten September.

Tot dus verre is er niets staatkundigs bekend, hetgeen ook wel geene verwondering kan veroorzaken, daar toch de conferentien te Londen niet worden voortgezet; en men weet of er wanneer dezelve zullen worden hervat. Voor het laatste uiteengaan der gevolmagtigden, moeten zij eene memorie hebben opgesteld, waarin zij de redenen van derstaking der onderhandelingen moeten hebben ontvouwd. Deze en meerdere stukken zullen met den tijd wel bekend worden. Intusschen laat het zich niet aanzien, dat de onderhandelingen spoedig wederom voortgang zullen hebben. Ten minste maakt de baron Verstolk weinig aanstalten, om te vertrekken, en verzekeren sommigen, dat Z. Exc. wellaast de portefeuille van het departement van buitenlandsche zaken weder op zich nemen zal.

— Z. M. heeft, bij besluit van den 12den dezer, het departement van oorlog gemagtigd tot het doen der vereischte aanschrijvingen aan de daarvoor aansprakelijke autoriteiten, dat aan de miliciens der ligtingen van 1826, 1827 en 1828, onverschillig of zij onder de wapenen of met onbepaald verlof zijn, die mogten verzoeken om te trouwen, daartoe vergunning worde verleend. Daarbij wordt voorts aan alle de met onbepaald verlof zijnde miliciens en vrijwilligers, die zulks mogten verlangen, toegestaan weder naar hunne korpsen terug te keeren; en worden de departementen van binnenlandsche zaken en van oorlog gemagtigd tot het verstrekken der noodige autorisatie op de gouverneurs der onderscheidene provincien, om aan zoodanige, met onbepaald verlof van hun korps afwezige leden der schutterien, vrijwilligers en miliciens, die, tijdens hunne inlijving, hun beroep maakten van de buitenlandsche zeevaart of visscherij en aan hen zullen hebben bewezen, dat zij werkelijk weder enige gelegenheid hebben gevonden, om dat beroep buiten 's lands, op schepen voor Nederlandsche rekening uitgerust, uit te oefenen, en te

vens zullen hebben aangetoond, dat zij hunne wapens ingeleverd en hunne afrekening, voor zoo veel noodig, tot stand gebragt hebben bij die depôts der korpsen, waartoe zij behooren, of bij welke korpsen, waarbij zij dienen, in administratie worden gevoerd, alsdan tot de uitoefening van het voorschreven beroep de vereischte toestemming te geven. Er zal aan zoodanige schutters, welke zich in der tijd verbonden hebben, om, gedurende de tegenwoordige tijdsomstandigheden, bij de marine te dienen, en alzoo niet aan diegenen, welke een engagement voor twee of meerdere jaren hebben aangegaan, voor zoo verre zij zulks mogten verlangen, een onbepaald verlof worden verleend, onder verpligting echter, om bij de eerste oproeping weder naar boord terug te keeren, wanneer de omstandigheden zulks bij vervolg mogten noodzakelijk maken en vorderen; zullende, met den dag van hun vertrek van boord, derzelver soldij ophouden en zij inmiddels voor memorie in de scheepsrollen, waartoe zij thans behooren, blijven doorloopen; terwijl het aan die schutters, al ware het ook dat zij vroeger tot de scheepvaart behoord hebben, niet zal worden vermeld, om inmiddels ter koopvaardij te varen. Aan de thans bij de marine in dienst zijnde miliciens, buitenlandsche zeevaarders, zal geen onbepaald verlof worden verleend, om, gedurende dien tijd, ter koopvaardij te varen, maar dat zij, zulks verlangende, naar hunne haardsteden zullen kunnen vertrekken, onder verpligting, om, op de eerste oproeping, weder naar boord terug te keeren; zullende even als hierboven, ten aanzien van de met onbepaald verlof gaande schutters is vastgesteld, derzelver soldij met den dag van hun vertrek van boord ophouden, en zij inmiddels voor memorie blijven doorloopen in de scheepsrollen, waartoe zij thans behooren. Aan de zich tegenwoordig in onze zeedienst bevindende vrijwilligers zal geen onbepaald verlof worden verleend.

Tot uitvoering van gemeld koninklijk besluit zijn de heeren gouverneurs, bij eene missive van den minister van binnenlandsche zaken, van den 16den dezer, gemagtigd geworden, om aan de bij art. 3 van gemeld koninklijk besluit bedoelde personen, met in achtneming van de deswege bij dat art. gemaakte bepalingen, de vereischte toestemming te geven tot de uitoefening van hun beroep van buitenlandsche zeevaarders of visschers. Ter voorkoming echter dat, ten gevolge van het bepaalde bij het zoo even gemeld art. 3 van het besluit, geene andere manschappen tot het inleveren van wapens of tot het doen van afrekeningen worden toegelaten, dan de zoodanigen, die inderdaad in de termen vallen, om, krachtens evengemeld artikel, tot de uitoefening van hun beroep toestemming te erlangen, zoo zijn de gouverneurs verzocht om, telkens wanneer zich een der tot de bedoelde categorie behorende personen heeft aangemeld, en het aan hun hoog edel gestrengen gebleken zal zijn, dat hij tot de uitoefening van het beroep van buitenlandsch zeevarende of visscher, op een voor Nederlandsche rekening uitgerust schip werkelijk gelegenheid gevonden heeft, als dan aan den belanghebbende af te geven een bewijs, waaruit blijkt, dat er termen bestaan om aan zijn verlangen het gewenscht gevolg te geven; met last om zich daarmede te vervoegen bij het korps, waartoe hij behoort, of bij het depot, bij welk het korps, waarbij hij dient, in administratie wordt gevoerd, ten einde de overname zijner wapens bewerkstelligd en, zoo veel noodig, de afrekening met het korps tot stand zoude kunnen gebragt worden; zullende de belanghebbende vervolgens verplicht zijn aan hun hoog edel gestrengen te doen blijken, dat een en ander behoeftig heeft plaats gehad, als wanneer eerst door hun hoog edel gestrengen de vereischte toestemming zal kunnen worden verleend; zijnde er door het departement van oorlog de noodige aanschrijving gedaan, om in dien geest aan de korpsen de noodige instructien te geven, met aanbeveling om geene manschappen tot de inlevering van wapenen of tot het doen van afrekeningen toe te laten dan alleen die, welke voorzien zijn van een door de heeren gouverneurs der provincien afgegeven bewijs, in voege als hiervoren is bedoeld. Voorts zijn de gouverneurs verzocht, om op den 1sten van elke maand, zoowel aan het departement van binnenlandsche zaken, als aan dat van oorlog, eene nominatieve opgave in te zenden der verlofzangers, aan welke ten gevolge van art. 3 van het besluit op hun hoog edel gestrengen verstrekte autorisatie, tot de uitoefening van de buitenlandsche zeevaart of visscherij vergunning zal zijn verleend, met nauwkeurige aanwijzing der korpsen, waartoe dezelve behooren.

Ten slotte is aan de heeren gouverneurs herinnerd, dat aan de bij § a van art. 4 bedoelde, thans bij de marine in dienst zijnde schutters, welke met onbepaald verlof mogten worden gezonden, evenzeer als aan de, bij § b van gemeld artikel bedoelde, bij de marine dienende miliciens, buitenlandsche zeevaarders, welke verlangen naar hunne haardsteden te vertrekken, de bevoegdheid is ontzegd, om inmiddels ter koopvaardij te varen, op welke restrictie de minister het noodzakelijk geacht heeft in het bijzonder de aandacht der gouverneurs te vestigen, daar het welligt, ter voorkoming van alle misvattingen, noodzakelijk wezen zal den waterschouten hierop oplettend te doen maken.

ARNHEM, den 30<sup>sten</sup> September.

Op den 1<sup>sten</sup> October aanstaande zal eene algemeene verwisseling van kantonnementen bij de 3<sup>de</sup> divisie van het leger te velde plaats hebben. Het hoofdkwartier dier divisie zal te Bortel, dat der 1<sup>ste</sup> brigade te Oisterwijk en dat der 2<sup>de</sup> te Oirschot gevestigd worden.

Voor eenige dagen is er op de voorposten te Oirschot als deserter aangekomen een Belgisch lansier met paard en volle wapenrusting, alsmede een infanterist van het 11<sup>de</sup> regiment, komende uit het kamp van Diest.

— Te Nijmegen is, den 25<sup>sten</sup> September 1833, overleden de hoogvrel geboren heer Otto baron van Randwyck, in leven heer van Beek, Bossuin en Heesselt, districts-commissaris van Maas en Waal en het Rijk van Nijmegen, lid van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en van de ridderschap der provincie Gelderland, honorair kamerheer van Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw, der Duitsche orde, ridder en kommandeur van de Balije van Utrecht enz.

## Mengelwerk.

### Kort overzicht der Portugeesche geschiedenis.

De oude geschiedenis van Portugal staat met die van Spanje in het naauwste verband. Portugal werd door AUGUSTUS, onder den naam van Lusitanië, tot een Romeinsch wingewest gemaakt; daarna werd het, bij het respectigen der Romeinsche wereldheerschappij door de Germaansche volkstammen, achtereenvolgend, in het begin der 5<sup>de</sup> eeuw eene bezitting der Alanen; omtrent het jaar 440 den Sueven en omtrent 582 den Westgothen onderworpen, tot dat eindelijk in 711 de Moren in Europa verschenen en dezen er zich meester van maakten. Maar nu werd het beurtelings van eigenaars veranderde Portugal ook een tooneel van bloedige oorlogen tusschen de aanklevers der christelijke en die der Mahomedaansche godsdienst. De Westgothen rigteden weldra een nieuw koninkrijk in Asturien op; onderwierpen Leon en Gallicien en ALFONSUS I, en veroverden de hedendaagsche landstreek Entre Duero e Minho en Tras os Montes. De nakomelingen van dezen vorst, en wel voornamelijk FERDINAND de groote, Koning van Leon en Kastilien, breidden hunne veroveringen tot aan den vloed Mondego uit en lieten die provincie door stadhouders regeren.

In den kampstrijd om Toledo schitterde HENDRIK, een jong Bourgondisch ridder, wiens grootvader een kleinzoon van den Franschen Koning HUGO KAPIT was, door buitengewoon moed en dapperheid uit. Aan dezen ridder gaf ALFONSUS II, heerscher van een natuurlijke dochter THERESIA, het land tusschen de monden van den Duero en den Taag eerst als stadhouderlijk leengoed, daarna als erfelijk eigendom. Dit gebied, hetwelk HENDRIK door veroveringen op de ongelooften nog meer vergrootte, ontleende van de stad Porto (1109) den naam van Portugal. Zijn zoon ALFONSUS I, de veroveraar, maakte zich meester van het vruchtbare Alentejo; nam den titel van Koning van Portugal (1143) aan, en liet zich als zoodanig te Lamego kroonen. Op den aldaar gehouden rijksdag (cortes de Lamego) werd als grondwettige bepaling vastgesteld, hetgeen nog ten huidigen dage geldend is gebleven, namelijk: dat de Portugeesche kroon altijd vervalt aan den eerstgeboren koninklijken prins; en wanneer de Koning zonder mannelijke erfgenamen komt te overlijden, aan zijnen broeder, of, met uitdrukkelijke toestemming der staten, aan zijns broeders zoon. Bij mangel van mannelijke erfgenamen volgen de niet met vreemdelingen gehuwde dochters. De drie eerste troonopvolgers SANCHE I (1185—1212), ALFONSUS II de dikke (1212—1223) en SANCHE II met den monnikskap, hadden met de magtige en onrustige heerskerij veel te doen, zoo zelfs, dat laatstgenoemde, bij besluit van paus INNOCENTIUS IV, de troon verloor (1245). Zijn broeder ALFONSUS II matigde zich, onder den titel van regent des rijks, de koninklijke waardigheid aan, en werd na den dood van den ontrouwen vorst, ook werkelijk koning (1248). Deze vereenigde Algarven met zijn rijk. DRONCIUS, de regtvaardige (1279—1325) trof met paus NIKOLAAS IV een vergelijk, waardoor alle tot hiertoe gevoerde twisten over de zogenoemde kerkelijke vrijheid werden opgeheven; beschermde de tempeliers, die de paus wilde onderdrukken, en stelde de Christus-orde op. Bovendien verwiëf hij zich grooten roem, door het instellen van goede wetten, de verbetering van den akkerbouw, de stichting der hoogeschool te Coimbra (1290) en de uitrusting eener Portugeesche vloot.

ALFONSUS V (1325—57) verwiëf in den veldslag met de Arabieren, niet ver van Tariffu, den bijnaam van dapperen; maar schandvleete daarentegen zijnen naam, doordien hij, op raad van drie zijner hovelingen, AGNES DE CASTRO, dochter van eenen Portugeeschen edelman, en heimelijk met zijnen zoon PEDRO gehuwd, met hare kinderen liet ombrengen. Deze PEDRO I, bijgenaamd de Streng, regeerde tien achter-eenvolgende jaren, tot algemeen genoegen van het volk maar tegen den

zin des adels. Hem volgde FERDINAND de Schoone op; na wiens dood zijne gemalin, de beruchte ELEONORA, zich van de teugels des bestuurs wilde meester maken. Maar een natuurlijke zoon van PEDRO I, drong haar van den koninklijken zetel, en werd, onder den naam van JUAN I, van 1383—1433 Koning. Onder zijn regerings-bestuur begon Portugal te bloeien; Ceuta, in Afrika, werd veroverd; en zijn zoon prins HENDRIK de Zeevaarder, ontdekte het eiland Madeira en de Azorische eilanden (1432), waardoor de opsporing van eenen weg naar Oost-Indien werd voorbereid. Hij schafte de Spaansche tijdrekening af en liet door zijnen kanselier JUAN DES REGRAS de tot nu toe afzonderlijke uitgevaardigde wetten tot een wetboek verzamelen, en eene overzetting van den codex justinianeus, en de korte verklaringen van BARTOLUS en ARROSIUS, bewerkstelligen. Het was deze zelfde Koning, die Lissabon in plaats van Coimbra tot residentie-stad verhiel.

EDUARD (1433—38) en ALFONSUS V (1438—1481) breidden hunnen roem door groote veldtogten in Afrika aanmerkelijk uit; terwijl laatstgenoemde zich uit dien hoofde den titel van Koning der beide Algarven (aan deze en gene zijde der zee) toeëigende. Meer voordeelen behaalde echter zijn reeds genoemde neef HENDRIK de zeevaarder, die de Kaapverdische eilanden en de goudkust van Guinée (1482) ontdekte. Nog roemrijker was de regering zijns zoons JUAN II. Het was deze Koning, wien COLUMBUS, een Genuës, het voorstel deed, om eene ontdekkingsreis naar het Westen te gaan ondernemen; welk voorstel echter werd afgeslagen. In 1486 ontdekte BARTHOLOMEUS DIAZ aan de punt van Afrika het voorgebergte, hetwelk door Koning JUAN, in de hoop van Oost-Indien te zullen bereiken, Kaap de goede Hoop genoemd werd. Hij nam ook de in 1492 uit Spanje verjaagde Joden in bescherming, schoon niet getrouw blijvende in de vervulling der hun toegezegde voorregten. Gedurende de regering van zijnen opvolger, EMANUEL de groote, zijnen neef, beleefden de Portugezen met regt de gouden eeuw, schoon zijne plannen, om de Spaansche kroon met de zijne te vereenigen en de Portugeesche bezittingen in Afrika meer en meer uit te breiden, geenszins een gelukkig gevolg hadden. In 1498 vond VASCO DE GAMA den weg naar Oost-Indien, waar de Portugezen hunne handelsbetrekkingen aanmerkelijk uitbreidden zelfs tot in Sina en de Moluksche eilanden. In 1500 ontdekte PEDRO ALVAREZ DE CABRAL Brazilië, en nam de in dienst van EMANUEL staande Florentijner AMERIGO VESPUCCIUS, in 1510, bezit van dit uitgebreide rijke land.

De zoon van EMANUEL, JUAN III, die van 1529—57 regeerde, nam het eerst van alle Europeesche vorsten de orde der jezuiten in zijn rijk op, met het staatkundig oogmerk, om hen als zendelingen naar vreemde landen te gebruiken; ook voerde hij in Portugal zoo wel als in Oost-Indien, in 1536, de inquisitie in. Zijn kleinzoon, SEBASTIAAN, die hem opvolgde, ondernam eenen togt naar Marokko, doch kwam met een groot aantal van den adel in den slag bij Alkazer, in 1578, ongelukkig om.

Zijn oom, de kardinaal HENDRIK, onder wiens bescherming de jezuiten leefden, stierf, zonder de erfopvolging bepaald te hebben; waardoor eene tusschenregering ontstond van 31 Januarij 1580 tot 15 April 1581 en bovendien een bloedige successie oorlog.

(Vervolg in een volgend nummer.)

### Geschiedkundige Anekdote.

In het Brusselsche dagblad de Lijnx, van den 22<sup>sten</sup> September laatstleden, vonden wij onderstaanden brief aan de redactie van gezegd journal, gedagteekend den 19<sup>den</sup> September 1833.

MYNHEER!

Ik kan niet nalaten, u eene bijzonderheid mede te deelen, voldoende om u den volksgeest onzer hoofdstad, in zijne ware hoedanigheid te doen kennen. Zoq even kwam ik uit het Caffé Belge, in de straat Madeleine, waar, onder andere voorwerpen, twee bustes van den Koning WILLEM, ter verkoop werden aangeboden, welke bustesbeelden, twee jaar geleden, bij den heer BORSSE, zeven en vijftien gulden kostten, en op gezegde verkooping 110 en 180 franks het stuks opbragten. Gij kunt u geen denkbeeld maken van de drift der opbidders. Onder-scheidene personen omhelsden de bustes herhaalde malen, met bliken van hartelijke aandoening. Een der zoodanigen, zijnde eene vrouw, riep met luider stem: daer is den Koning van de haes! waarop eene oudere antwoorde: ja den Koning van de haes, maar in zijn tijd hadden wij ten minste kies met ons brood; en nu hebben wij groote moeite om te winnen voor droog brood te koop! Terwijl eene andere vrouw, met tranen in de ogen, in het Fransch uitriep: dat is hij, dien wij hebben verworpen; hem, wien ieder thans hoogacht; nu begint men hem te kennen; ach! had ik maar gelds genoeg, niemand over, mijne Heeren! om deze bustes meester worden! Dit alles had plaats in tegenwoordigheid van een vijftigtal aanwezigen, en niemand keurde deze oprechte bliken van warme erkentenis af. Ik deel u deze bijzonderheden mede, om ze het publick bekend te maken. Het is noq

Big dat men zulks als *Belle* wete, waar de revolutionairen het algemeene volgevoelen te lang hebben onderdrukt en in een valsch daglicht voorgesteld.

Getrouwd:

G. K. TIMMER,  
van Arnhem,  
Weduwnaar van A. VAN DER SLOOTEN,  
en  
C. F. KESLER.

AMSTERDAM,  
den 26sten September  
1833.

Algemeene en Bijzondere kennisgeving.

Het behaagde God, naar Zijne ondoorgroondelijke en aanbidde-lijke wijsheid, op lieden van de aarde weg te nemen en in eenen meer verheven' werkring over te plaatsen, PHILIP-  
PINA MARIA BATENBURG, weduwe van wijlen den Wel Eerw. Zeer Gel. Heer J. W. VAN  
DOLDE, laatst Predikant bij de Hervormde Gemeente te Wageningen, in den ouderdom van ruim 39 jaren, nalatende behalve een zoon met een aantal kinderen, vijf eigene kinderen, waarvan het jongste nauwelijks den ouderdom van één jaar bereikt heeft, en de meesten hun groot verlies nog niet kunnen beseffen.

Ingevolge de uitdrukkelijke begeerte der Overledene, wordt al-leen langs dezen weg aan Bloedverwanten, Vrienden en verdere Betrekkingen van dit overlijden kennis gegeven.

WAGENINGEN,  
den 25sten September  
1833.

§ + § BURGMEESTER en WETHOUDE-  
§ § REN der STAD ARNHEM zijn voorne-  
§ mens, op Woensdag, die zijn zal den 9den October 1833, in het openbaar, op het Raadhuis van gemelde stad aan te besteden: Het geheel NIEUW OPBOUWEN van TWEE OCTROOI-HUISJES, bij de voormalige Velpoort, het gedeeltelijk GRAVEN van de GRACHT, en het PLAATSEN van een TZEERBEK.

De Conditions voor deze Aanbesteding zullen met de tekenen voor dezelve ter Secretarie kunnen gelezen worden.

§ § + Ten overstaan van den Notaris Mr. GERARD  
§ § VAN ECK, te Arnhem, zal aldaar in het Zwijnshoofd, op Dingsdag den 15den October 1833, bij inzet, en op den 29sten dierzelfde maand, bij toeslag, in het openbaar worden ge-veild, de navolgende, te Arnhem gelegene, ONROERENDE GOEDEREN, den Heer R. T. TERHOEVEN, in eigendom toebehoorende, als:

- 1o. Een fraaie, wel onderhouden en rijkelijk met goed dragende VRUCHTBOOMEN voorziene TUIN, met TUINHUIS aan den Wal, uitzigt hebbende over den Rijn en Betuwe, voorts REGENPUT, BERG-PLAATS voor TUINGEREEDSCHAP-PEN, HOENDER- en EENDENLOOP, ge-legen op de Weerdjes, tusschen den Tuin van den Heer MEU-LENBURG, en die door VAN BEEK bewoond, grenzende ten Noorden tegen de Stadsbeek.
- 2o. Een TUIN, met daarin zijnde TUINHUIS, KEUKEN, BERGPLAATSEN en RE-GENPUT, gelegen als voren, van af de Stadsbeek ten zuiden tot aan den Rijn, ten Noorden tusschen de Tuinen van den Heer VAN ECK en TANNER.
- 3o. TWEE HUIZEN met bijbehorende ERVEN, in de Langestraat, wijk A No 204 en 205, tegen den tweeden Tuin aansluitende.

Massa van de twee eerste percelen, als ook van de drie percelen te zamen.

Voor de bezigtiging worden gesteld vier da-  
gen, den inzet voorafgaande, den Zondag niet daaronder te begrijpen.

§ + § De ONROERENDE GOEDEREN, be-  
§ § hoorende tot de nalatenschap van de Wel Edel geboren  
§ Jonkvrouwe E. J. SCHRASSERT, breeder bij Bijetten omschreven, zijn bij den inzet met de hoogen gebracht als volgt:

No.	Naam	Waarde
1.	Het Nieuwslag	11,490
2.	Het Ruiterslag	2089
3.	Het Heesterbosch	301
4.	De Kleine Ribberij	1260
5.	De Kranenkamp	1711
6.	De Massa van No. 1 tot 6	525
7.	De Beelhorst	17,681
8.	Het HUIS bij KRASENBERG bewoond	14,500
9.	No. 7 en 8 in massa	950
10.	De Pothof	18,000
11.	De Veldbrake	8600
12.	No. 9 en 10 in massa	701
13.		9511

- 11. De Vriessdijk . . . . . f 2501.
- 12. De Boerkamp . . . . . 540.
- 13. Het Brinkslag . . . . . 1407.
- 14. De Goud en Weijers Akker.  
Onder Lochem. . . . . 1575.
- 15. De Heerdink . . . . . 1475.
- 16. De Haar . . . . . 275.
- 17. Massa van No. 15 en 16 . . . . . 2355.
- 18. De Muetstege . . . . . 780.
- 19. De Gaspel . . . . . 200.
- 20. De Kijkstege . . . . . 260.
- 21. De Nieuwe Kamp  
Massa van No. 17, 18, 19 en 20  
Onder Laren. . . . . 600.
- 22. Osborg. . . . . 1905.

De finale toeslag derzelve zal plaats hebben op Don-  
derdag den 10den October 1833, des voordemid-  
dags precies ten 10 ure, in het Kromhout, te  
Brunnen, terwijl inmiddels, met vrachtyge  
brieven meerdere inlichtingen zijn te bekomen  
ten Kantore van den Notaris Mr. . . . .  
te Arnhem.

§ + § Ten overstaan van de Notaris P. A. VAN REES,  
§ § te Nijmegen, is den Heer en Mr. A. F. C. VAN  
§ § TROJEN, Advocaat en Procureur te Nijmegen, ge-  
voornemens, op Donderdag den 10den October eerstkomende, des  
avonds ten 6 ure, in het lokaal der Notarissen, aan de Scheidema-  
bergas, te Nijmegen, in het openbaar, bij aanbod te verkoopen:  
eene partij van ACHT STUKS OBLIGATIEN, ten  
laste der Stad Nijmegen, elk groot f 1000, rentende 3 ten honderd.  
De bewijzen van Eigendom en Voorwaarden van verkoop zullen recht  
dagen te voren, ten kantore van den genoemden Notaris ter viste  
liggen.

§ § Ten herberge van de Weduwe GEERLIGS,  
§ § Bronkhorst, zal in twee veilingen, te houden op Zatur-  
dag den 5den October 1833, bij inzet, en op Zaterdag  
den 12den October, volgende bij finale gissing, beide dagen des na-  
middags ten drie ure, in het openbaar verkocht worden:  
Een allerbest UITERWAARDS WEIDE-  
LAND, de Brouwerswaard genaamd, groot 8 Bunders, 73  
Roeden en 10 Elen, gelegen onder Bronkhorst, nabij  
den Boterboer, langs den Rijn, van de Heer . . . . .  
loopende jaar een zilver revent, ongeveer van f 150.  
Narigt met franco brieven te bekomen ten  
Kantore des Notaris DE FEYFER, te  
Steenderen.

§ + § UIT DE HAND TE KOOP, om 1o. Mei  
§ + 1834, te aanvaarden, een klein, doch bij uitstek aange-  
+ naam gelegen BUITENVERBLYF, de Pol  
genaamd, even buiten de Molenpoort der Stad Lochem, in het kwar-  
tier Zutphen, vrij van overstrooming, bestaande uit een logeabel  
HEERENHUIS, ruimen TUIN, met uitgezochte  
VRUCHTBOOMEN en daarachter een goed WEIDE-  
LAND met eenige VISSCHERY, omgeven van weersza-  
den met WANDELINGEN en door de rivier de Berbe.  
De Kooper kan een gedeelte der Kooppenningen tegen f 100, als  
eerste hypotheek op dit Goed, gevestigd houden. Nader inlichting,  
met franco brieven, bij den Notaris VOLTEEN, te  
Lochem.

§ + § MATEHIAAS J. J. VAN  
§ § KUNSTVEERDER, FYN SCHIL-  
+ DER, VERVOLGDER, PLATEDWER-  
KER en POLIER, wonende in de Rijnstraat, te Ar-  
nhem, wenscht TWEE of drie JONGELINGEN, van  
latenstige huize, in de kunst op te leiden.

§ + § Een goed beklante en winstgevende AFFAIRE in  
+ MANUFACTUREN, benevens de GEE-  
+ DEREEN en WINKEL-GEREED-  
SCHAPPEN worden TER OVERNEMING  
aangeboden, alsmede het HUIS IN HUUR of TE  
KOOP, staande op een der beste Standen van Rotterdam, alwaar  
deze Affaire sedert jaren met goed succes is uitgeoefend. Iemand hier-  
op reflecterende adressere zich, onder de letter O, bij den Boekhan-  
der J. A. GROENENDYK, op de Hoogstraat, over  
de Franche Kerk, te Rotterdam, Brieven franco.

§ § TOONEN, F. J. VAN  
§ § met een groot assortiment van  
§ § KEN, F. J. VAN, VOILES, benevens de  
nieuwste MODE-ARTIKELLEN. — Hij is uitgekapt bij  
KAMPS, in het Gouvernement, op de groote markt alhier.

§ + § Een bekwaame HUISKNECHT, meer als 200-  
+ danig gediend hebbende, voorzien van goede Getuigchri-  
+ ten, zoo wel van zijne Bekwaamheid, als van zijne eer-  
lijkheid en trouw, alsmede vrij van alle militaire en schutterlijke dienst,  
zich tegen November als zoodanig bij eene fatsoenlijke familie willende  
engageren, adressere zich, met gefrankeerde brieven, onder de let-  
ter A, bij de Gebrueders ABRAHAMS, Boekhandelaars  
te Middelburg.